

Полтавська обласна державна адміністрація
Полтавська обласна рада
Управління державної служби Головного управління державної служби
України в Полтавській області
Головне управління юстиції в Полтавській області
Головне управління інформаційної та внутрішньої політики
облдержадміністрації
Полтавський юридичний інститут Національного університету
«Юридична академія України імені Ярослава Мудрого»
Полтавський обласний центр перепідготовки та підвищення кваліфікації
працівників органів державної влади, органів місцевого самоврядування,
державних підприємств, установ та організацій

КОНСТИТУЦІЯ УКРАЇНИ – ОСНОВА МОДЕРНІЗАЦІЇ ДЕРЖАВИ І СУСПІЛЬСТВА

*Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції
до Дня Конституції України
(16 червня 2011 року)*

Полтава
ТОВ «АСМІ»
2011

Матеріали друкуються в редакції авторів.

«Конституція України – основа модернізації держави і суспільства» (2011; Полтава).

Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції до Дня Конституції України «Конституція України - основа модернізації держави і суспільства», 16 черв. 2011 р. [Текст]. – Полтава: ТОВ «АСМІ», 2011. – 208 с.

Конференція проведена в рамках відзначення 15-річниці прийняття Конституції України та Дня державної служби.

У матеріалах конференції вміщено доповіді та виступи вчених та практиків з Полтави, Дніпропетровська, Донецька, Луганська, Харкова та інших міст, що висвітлюють історію українського конституціоналізму, конституційний процес в Україні на сучасному етапі державотворення, вплив Конституції України на трансформацію суспільства та модернізацію публічної адміністрації України, а також розкривають проблеми, завдання та перспективи цих процесів.

ЗМІСТ

Привітання голови Полтавської обласної державної адміністрації О.В. Удовіченка	9
Привітання першого заступника голови Полтавської обласної ради В.В. Оніщенка	10
Привітання директора Полтавського юридичного інституту Національного університету «Юридична академія України імені Ярослава Мудрого» О.П. Бушана	11
Привітання начальника Управління державної служби Головного управління державної служби України в Полтавській області О.І. Черчатого	12

ДОПОВІДІ НА ПЛЕНАРНОМУ ЗАСІДАННІ

Таций В.Я. ПРОБЛЕМИ РЕАЛІЗАЦІЇ КОНСТИТУЦІЇ УКРАЇНИ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ ДЕРЖАВОТВОРЕННЯ	13
Барабаш Ю.Г. ПРОБЛЕМИ КОНСТИТУЦІЙНОЇ МОДЕРНІЗАЦІЇ В УКРАЇНІ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ	14
Пархоменко В.О. ГОЛОВНІ АСПЕКТИ ДІЯЛЬНОСТІ ОРГАНІВ ВИКОНАВЧОЇ ВЛАДИ ПОЛТАВЩИНИ ЩОДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КОНСТИТУЦІЙНИХ ПРАВ ГРОМАДЯН	18
Ландсман В. А. КОНСТИТУЦІЙНІ АСПЕКТИ РЕФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ В УКРАЇНІ	22
Серьогін С.М., Хожило І.І. РЕФОРМУВАННЯ ДЕРЖАВНОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ	25
Колотілова Т.М. КОНСТИТУЦІЯ УКРАЇНИ: НАСЛІДКИ ВПРОВАДЖЕННЯ, ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ	28
Мартиненко В.М. «МОДЕРНІЗАЦІЯ ПУБЛІЧНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ»: ВІД ПРАКТИКИ ДО ТЕОРІЇ ЧИ НАВПАКИ?	32
Лаврик Г.В. СУЧАСНЕ РОЗУМІННЯ КОНСТИТУЦІЇ УКРАЇНИ ЯК ОСНОВНОГО ЗАКОНУ ТА ЙОГО ЗНАЧЕННЯ	36
Перепелиця М.П. КОНСТИТУЦІЙНА РЕФОРМА – ОСНОВА МОДЕРНІЗАЦІЇ КРАЇНИ	38
Лахижа М.І. ІДЕОЛОГІЧНІ ФАКТОРИ ПОСТКОМУНІСТИЧНОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ СУСПІЛЬСТВА ТА ВЛАДИ	42

Дашковська О.Р. ІНСТРУМЕНТАЛЬНА ЦІННІСТЬ КОНСТИТУЦІЇ УКРАЇНИ І ПРАКТИКА ВІТЧИЗНЯНОГО КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДОЧИНСТВА	46
Куц Ю.О. ТРАНСПАРЕНТНІСТЬ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ.....	49
Лозинська Т. М. ЗАВДАННЯ ПУБЛІЧНОГО АДМІНІСТРУВАННЯ В КОНТЕКСТІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКИХ ТЕРИТОРІЙ	51
Куцепал С.В. ГРОМАДЯНСЬКЕ СУСПІЛЬСТВО ЯК ОБ'ЄКТ ФІЛОСОФСЬКОЇ РЕФЛЕКСІЇ	54
Пашков В.М. КОНСТИТУЦІЯ УКРАЇНИ В СИСТЕМІ АКСІОЛОГІЧНИХ ЗАСАД ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я.....	57
Стрілець В.В. М. СЛАВИНСЬКИЙ ТА ЙОГО ІДЕЯ КОНСТИТУЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАЦІОНАЛЬНИХ ПРАВ У РОСІЙСЬКІЙ ІМПЕРІЇ	61
Приходько С. М. КОНСТИТУЦІОНАЛІЗМ ЯК ФАКТОР ФОРМУВАННЯ СТАБІЛЬНОЇ ДЕМОКРАТІЇ В УКРАЇНІ.....	63
Паутова Т.О. РЕАЛІЗАЦІЯ КОНСТИТУЦІЙНИХ ПРАВ ГРОМАДЯН ШЛЯХОМ ПОСЕРЕДНИЦЬКОЇ ДЕМОКРАТІЇ: ПРОБЛЕМИ ТА НАПРЯМИ ЇХ ВИРІШЕННЯ.....	65
Козаченко А.І. РОЗВИТОК КОНСТИТУЦІЙНИХ ІДЕЙ ЗЕМСЬКИМИ ЛІБЕРАЛАМИ У ДРУГІЙ ПОЛОВИНІ ХІХ – НА ПОЧАТКУ ХХ ст.....	69

ВИСТУПИ

Антонова О.В. МОРАЛЬНО-ЕТИЧНІ ЗАСАДИ МОДЕРНІЗАЦІЇ ПУБЛІЧНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ УКРАЇНИ.....	72
Божко В.М. ЕФЕКТИВНІСТЬ РЕАЛІЗАЦІЇ КОНСТИТУЦІЇ УКРАЇНИ	75
Боршош І.С. ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ АВТОНОМІЇ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ В УКРАЇНІ.....	78
Ворона П. В., Ярошенко С. М. КАДРОВІ ОСОБЛИВОСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ РЕГІОНАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ.....	80

Галкін В.М. КОНСТИТУЦІЯ УКРАЇНИ – НАПРЯМКИ РОЗВИТКУ СИСТЕМИ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ	85
Ганоцька С.О. ЯКІСТЬ ПУБЛІЧНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ УКРАЇНИ	88
Грабельников В.А. ЕКОЛОГІЧНА БЕЗПЕКА ТРАНСПОРТУ ЯК ЗАПОРУКА БЕЗПЕКИ ДЕРЖАВИ	91
Грекова М.М. КОНСТИТУЦІЙНИЙ ВИМІР ПРАВА НА ПРАЦЮ ЯК ОСНОВА СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ ПРАВ ГРОМАДЯН	94
Гриценко Г.Г. НЕПОДІЛЬНІСТЬ ПРЕДМЕТУ ЗОБОВ'ЯЗАННЯ.....	98
Древаль В.Ю. ДЕМОКРАТІЯ І КОНСТИТУЦІЯ	102
Древаль Ю.Д. УПРАВЛІНСЬКИЙ КОЛЕКТИВ ЯК СУКУПНИЙ ОБ'ЄКТ ТА СУБ'ЄКТ ОЦІНЮВАННЯ: КОНФЛІКТОЛОГІЧНИЙ АСПЕКТ	104
Євдокимов В. О., Конотопцева Ю. В. КОМБІНОВАНЕ ВИКОРИСТАННЯ СТИЛІВ ЛІДЕРСТВА ЯК ЗАПОРУКА УСПІШНОСТІ КЕРІВНИКА В ПУБЛІЧНОМУ УПРАВЛІННІ	106
Євсєєв О.П. ПСИХОЛОГІЧНІ ВИТОКИ КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДОЧИНСТВА	109
Зимовець А.В. ВЗАЄМНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЛЮДИНИ ТА ДЕРЖАВИ ЯК ПЕРЕДУМОВА РОЗБУДОВИ УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВНОСТІ.....	112
Зогаль С. О., Мельников О. М. ВИТОКИ УКРАЇНСЬКОГО КОНСТИТУЦІОНАЛІЗМУ У XVIII ст.: ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ВИМІР.....	114
Кабальський Р.О. КОНСТИТУЦІЯ У МЕХАНІЗМІ ЛЕГІТИМАЦІЇ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ	117
Кирий С.Л. ПІДСТАВИ ЗВІЛЬНЕННЯ ТА ВІДСТАВКИ З ПУБЛІЧНОЇ СЛУЖБИ.....	120
Ковенко О.Ю. СТАЛИЙ СОЦІАЛЬНИЙ РОЗВИТОК ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ: ДЕМОГРАФІЧНИЙ АСПЕКТ	123
Кравчун А.С. ОКРЕМІ ПИТАННЯ ЗАПРОВАДЖЕННЯ ПОДАТКУ НА НЕРУХОМЕ МАЙНО, ВІДМІННЕ ВІД ЗЕМЕЛЬНОЇ ДІЛЯНКИ.....	126
Кузьменко С.Г. КОНСТИТУЦІЯ УКРАЇНИ – ГАРАНТ СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ НАСЕЛЕННЯ.....	129
Куш О.С. КОНСТИТУЦІЙНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ПРАВА НА ЖИТЛО В УКРАЇНІ	132

Лемешко О.М. ВІДПОВІДНІСТЬ КРИМІНАЛЬНОГО КОДЕКСУ УКРАЇНИ КОНСТИТУЦІЇ, МІЖНАРОДНО-ПРАВОВИМ АКТАМ ТА ЗАКОНОДАВСТВУ РАДИ ЄВРОПИ.....	135
Ляшевська О.І. ВАЛОВИЙ РЕГІОНАЛЬНИЙ ПРОДУКТ: ЕКОНОМІКО-СТРУКТУРНІ ПРОПОРЦІЇ.....	137
Масюк В.В. ДО ПИТАННЯ РЕФОРМУВАННЯ ВИКОНАВЧОГО ПРОВАДЖЕННЯ.....	139
Моложна О.Л. РОЗВИТОК ДЕРЖАВНО-СЛУЖБОВИХ ВІДНОСИН У СИСТЕМІ ПУБЛІЧНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ: ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ.....	142
Набоков А.В. ЕЛЕКТРОННЕ ВРЯДУВАННЯ, ЯК СКЛАДОВА МОДЕРНІЗАЦІЇ ПУБЛІЧНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ В УКРАЇНІ	145
Наконечний В.В. ОЗНАКИ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ НА РІВНІ МІСТА	148
Осташова В.О. КОНСТИТУЦІЙНЕ ЗАКРІПЛЕННЯ ОСНОВНИХ ЦІННОСТЕЙ ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА.....	150
Перебийніс К.В., Дорошенко Л.В. КОНСТИТУЦІЙНІ ТА ЗАКОНОДАВЧІ ПРІОРИТЕТИ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ПРАВА ГРОМАДЯН НА ОСВІТУ	153
Перебийніс Ю.В. КОНСТИТУЦІЙНА РЕГЛАМЕНТАЦІЯ ФУНКЦІОНУВАННЯ МОВНОГО СЕРЕДОВИЩА НА УКРАЇНСЬКОМУ ҐРУНТІ	156
Полховська І.К. ВТІЛЕННЯ ЦІННОСТЕЙ СВІТОВОГО КОНСТИТУЦІОНАЛІЗМУ В ОСНОВНОМУ ЗАКОНІ УКРАЇНИ.....	159
Потікун Ю.П. КОНСТИТУЦІЙНІ ГАРАНТІЇ ПРАВА ВЛАСНОСТІ НА ЗЕМЛЮ В УКРАЇНІ	161
Приходько Р.В. НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ МІЖНАРОДНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА В СФЕРІ ЗАПОБІГАННЯ Й ЛІКВІДАЦІЇ НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ	163
Прокопенко А. Л. ПЕРСПЕКТИВНІ НАПРЯМИ МОДЕРНІЗАЦІЇ ПУБЛІЧНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ УКРАЇНИ ЩОДО РЕГУЛЮВАННЯ СУСПІЛЬНИХ ВІДНОСИН.....	165
Сакальська О.П. РОЛЬ ІНСТИТУТІВ ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА У РОЗВИТКУ ЗАСАД ДЕМОКРАТІЇ ТА ПРАВА В УКРАЇНІ	167

Стрілець Ю. П. ЗАПРОВАДЖЕННЯ ІНСТИТУТУ ЛОКАЛЬНОГО ОМБУДСМЕНА ЯК НАПРЯМОК РОЗВИТКУ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ В УКРАЇНІ.....	170
Строкань В.І. ВПЛИВ КОНСТИТУЦІЇ НА УПРАВЛІННЯ ЗЕМЕЛЬНИМИ РЕСУРСАМИ УКРАЇНИ.....	173
Тітко І.А. МОТИВОВАНІСТЬ КРИМІНАЛЬНО-ПРОЦЕСУАЛЬНИХ РІШЕНЬ ЯК ГАРАНТІЯ ПРАВ І СВОБОД ЛЮДИНИ ТА ГРОМАДЯНИНА.....	176
Троцька М.В. ЩОДО СПІВВІДНОШЕННЯ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД З ІНШИМИ СУБ'ЄКТАМИ ПРАВА ВЛАСНОСТІ НА ПРИРОДНІ РЕСУРСИ.....	178
Тупіцин В.М. ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ ДІЯЛЬНОСТІ ПРЕДСТАВНИЦЬКИХ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ В УКРАЇНІ.....	180
Туркіна І.Є. КОНСТИТУЦІЙНІ ПРИНЦИПИ ОРГАНІЗАЦІЇ СУДОВОЇ ВЛАДИ.....	183
Холодок В. Д. КОНСТИТУЦІЙНО – ПРАВОВІ ЗАСАДИ ОХОРОНИ КУЛЬТУРНОЇ СПАДЩИНИ В УКРАЇНІ.....	185
Черчатий О.І. РЕФОРМУВАННЯ ОРГАНІВ ВЛАДИ В УКРАЇНІ: ПРАВОВІ АСПЕКТИ.....	189
Чопенко А.В. МОДЕРНІЗАЦІЯ ПУБЛІЧНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ: МОДЕЛЮВАННЯ ПРОЦЕСУ ПРИЙНЯТТЯ УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ.....	192
Шевчик О.С. СОЦІАЛЬНА СПРАВЕДЛИВІСТЬ ЯК ПРИНЦИП ПОБУДОВИ ПОДАТКОВОГО ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ.....	195
Шульга Т.М. КОНСТИТУЦІЙНО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ БЮДЖЕТІВ В УКРАЇНІ.....	198
Щегорцова В.М. МОТИВАЦІЯ ПРАЦІ ПУБЛІЧНОГО СЛУЖБОВЦЯ В УКРАЇНІ ШЛЯХОМ КАР'ЄРНОГО РОСТУ.....	200
Щетініна Т.О. КОНСТИТУЦІЯ УНР 1918 р. ПРО СТАТУС НАЦІОНАЛЬНИХ МЕНШИН: ІСТОРИЧНІ АСПЕКТИ.....	203

*Лаврик Г.В.,
доктор юридичних наук,
завідувач кафедри правознавства,
Полтавський університет економіки і торгівлі*

СУЧАСНЕ РОЗУМІННЯ КОНСТИТУЦІЇ УКРАЇНИ ЯК ОСНОВНОГО ЗАКОНУ ТА ЙОГО ЗНАЧЕННЯ

Конституція України стала символом консолідації Українського народу в розбудові України як суверенної і незалежної, демократичної, соціальної, правової держави.

За своєю сутністю Конституція України є актом найвищої юридичної сили, що належним чином унормовує політичну волю народу України, як носія суверенітету і єдиного джерела влади в Україні. Найбільший ступінь узагальнення /щодо визначення/ сутності Конституції України міститься у рішеннях Конституційного Суду України від 5 жовтня 2006 р. № 6-рп (справа про здійснення влади народом) і від 16 квітня 2008 р. № 6-рп (справа про прийняття Конституції та законів України на референдумі). Нормативний зміст цих рішень дозволяє затверджувати нову редакцію Конституції України на всеукраїнському референдумі, у випадку, коли Український народ попередньо підтримає на всенародному голосуванні саме такий шлях легітимізації оновленого Основного Закону.

Сучасне розуміння (визначення) Конституції України як Основного Закону відображає існуючі теоретико-правові погляди вчених-конституціоналістів щодо неї як універсального регулятора найбільш важливих суспільних відносин у всіх сферах суспільного та державного ладу України – у політичній, економічній, соціальній, культурній (духовній), екологічній, інформаційній та інших. Разом із тим визначення Конституції України як Основного Закону продовжує зазнавати впливу наукової дискусії про те, а чийм, власне, Основним Законом є Конституція України? Для пошуку першої відповіді на це складне питання – “Конституція є Основним Законом держави і суспільства” чи то “Конституція є Основним Законом суспільства і держави” – прихильники звертаються до загальнотеоретичних положень про те, що “<...> конституція є найбільшим юридичним здобутком, насамперед суспільства. Її призначення полягає в регулюванні найважливіших суспільних відносин у суспільстві та державі. Тобто, конституція, у власному розумінні цього слова, є, як правило, основним законом держави і суспільства, який має найвищу юридичну силу, регулює найважливіші суспільні відносини, має особливий порядок прийняття, внесення до неї змін та її охорони <...>” [1, С.371; 2, С.79].

Найбільш ґрунтовними для другої відповіді – “Конституція є тільки Основним Законом держави” – є твердження її прихильників про те, що дійсно конституція сучасної держави серед інших виконує також і соціальну функцію, вона має значний вплив на розвиток суспільства, але це аж ніяк не означає, що її можна назвати “Основним Законом суспільства”; далеко не всі суспільні відносини охоплюються правом як їхнім регулятором, значну їх частину врегульовують інші чинники (наприклад, норми моралі, релігійні приписи і т.д.), тому і для конституції як основного закону далеко не всі групи суспільних відносин є доступними в здійсненні правового регулювання; конституція досить опосередковано виступає в ролі регулятора життя суспільства в цілому.

Розуміння (визначення) Конституції України наповнювалося сучасним змістом в умовах розвитку принципів положень представниками різних правових шкіл, різних теорій конституції. Не вдаючись до їх конкретизації, розуміємо, що були свої причини, загальні підстави, що привели спочатку до появи трактування конституції як своєрідного загальносуспільного договору (угоди) – договору всіх членів суспільства (громадян) між собою. Предметом такої угоди є згода всіх членів суспільства щодо переліку й змісту прав, свобод і обов’язків громадян, порядку організації та форм діяльності органів державної влади тощо. Формою укладення такого договору, на думку його прихильників, мала б стати персональна участь усіх членів суспільства у прийнятті (затвердженні) такої конституції. Принагідно зауважимо, що як не реалізована на практиці теорія конституції як суспільного договору не є приреченою, безперспективною. Політичні та державні діячі, а також учені-конституціоналісти виявляють пріоритети та перспективи цієї та інших теорій конституції.

Узагальнюючи, можна стверджувати, що сучасне визначення Конституції України як Основного Закону дозволяє отримати найбільш загальні уявлення про юридичні властивості та якості, кваліфікуючі ознаки Конституції України, а також про пріоритети її оновлення в сучасних політико-правових реаліях.

Список використаних джерел:

1. Погорілко В.Ф., Федоренко В.Л. Конституційне право України. Академічний курс: Підруч.: У 2 т. – Т.1 / За ред. В.Ф.Погорілка. – К.; ТОВ “Видавництво “Юридична думка”, 2006. – 544.
2. Погорілко В.Ф., Федоренко В.Л. Конституційне право України: підруч. / за заг. ред. В.Л. Федоренка. – 2-ге вид., переробл. і доопр. – К.; Алерта; КНТ; Центр учбової літератури, 2010. – 432 с.